

2
СТОР.
**Попрацювати поруч із...
Президентом України!**

3
СТОР.
**Сотий вересень
Анастасії Смеренської**

7
СТОР.
**Шлях
до 200 балів**

Яскравий **початок** студентства

Цьогоріч свято знань відзначали різноманітною програмою. Офіційна частина відбулася в останній день літа, у суботу, тож були не тільки першокурсники, а й чимало їхніх рідних.

На початку заходу чоловіча хорова капела «Боян» разом із присутніми виконала Гімн України. А потім вітальне слово мав ректор Володимир Смоланка: «Дорога наша молодь — дитинство завершилося! Ви стали самостійними, хоч ще й не всі досягли вісімнадцятиліття. І вступ до університету — перший вагомий крок у самостійному житті».

Володимир Іванович побажав використовувати всі можливості, які даватиме виш, бути активними, не опускаючи рук, змінювати себе і світ на краще.

Додали святковості виступи четвертокурсниці ПГК УжНУ, володарки гран-прі конкурсу «Яскрава країна-2018» Яни Голінки й представниць центру розвитку та мистецтв «Небо».

Відтак очільник вишу разом із головою студради УжНУ Вікторією Кенідрою та її заступником Дмитром Дубовенком вручили найуспішнішим за результатами ЗНО першокурсникам символічні ключ знань і студентський квиток.

В.Кенідра звернулася до нової генерації ужнівців: «Бажаю досягти мети, знайти вірних друзів та гідно нести звання студента Ужгородського національного університету. Думаю, не раз чули, що студентські роки — найкращі, і скоро ви в цьому переконаєтесь».

Уже наступного вечора молодь мала таку можливість: в УжНУ влаштували святкову шоу-програму. На сцені запаливали ведучі Діана Сідун-Сович та Йосип Логачов, які оголошували численні номери. Так, вокальними виступами потішили представники юридичного факультету Мар'яна Жемонська, Володимир Луцький, Владислав Товтин, лауреати міжнародного конкурсу «Яскрава країна Закарпаття» різних років Таїсія Карпа, Олександр Тегза, Микола Говдан, представник вокальної студії «Соло

мію» Джейкоб Ерок Мозес, учениця вокальної студії «Співограй» Таїсія Довгомяла та рок-гурт Naked face.

Дивували й майстерною грою на музичних інструментах: на фортепіано — студентка економічного факультету Джейран Багірова, учень дитячої музичної школи №1 Крістіан Лемешко, на бандурі — студентка медичного факультету Христина Корчак.

Було й чимало хореографічних номерів. Так, Дарина Коровська та чирлідери з фізичного факультету, танцювальний колектив «Ескада» не залишили публіку байдужою, а дім історичного танцю «Тартан» запросив порухатися.

Загалом програма виявилася насиченою, і майже до опівночі першокурс-

ники мали дебютну вечірку, до якої долучилося й чимало старших колег. Особливо молодь потішила можливість зробити світлини в оригінальних фотозонах (див. знімки — прим авт.).

У контексті відзначення Дня знань для нових студентів також улаштували екскурсію Ужгородом, яку майстерно провів магістрант факультету туризму та міжнародних комунікацій Орест Геча. Відвідали центр, корпуси вишу. Не оминули туристичних родзинок: філармонії, замку, скансену, Кафедрального собору...

Окремі підрозділи й собі організували прогулянки. Приміром, новачкам факультету іноземної філології декан Михайло Рошко показав не тільки цікаві

локації міста, а й короткі шляхи, якими можна дістатися «БАМу», «розсекретив» найкращі книгарні. А ось для майбутніх математиків екскурсію провів магістрант Антон Бровді. Зокрема, побували на площах Народній, Театральній, біля Кафедрального собору й замку, звернули увагу на міні-скульптури.

А навчання всі першокурсники вишу розпочали лекцією «Від проголошення Незалежності до нової України. Витоки та етапи становлення УжНУ».

Так святкували початок нового навчального року в альма-матер. Уже з перших днів наш виш залишив незабутні враження. А скільки ще попереду!

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Із вдячністю захисникам України

В Ужгородському національному університеті вшанували пам'ять полеглих захисників Вітчизни в сучасній українсько-російській війні.

Квіти до Пам'ятного знаку борцям за свободу і незалежність України поклали учасники бойових дій на сході нашої держави: викладач військової кафедри УжНУ, полковник Петро Марко та доброволець, керівник сектору юридичного відділу альма-матер Максим Шелепець. У цей момент на

мужніх обличчях героїв мимо-волі блиснула майже непомітна сльоза, сльоза болю, що громом пролетіла над Україною та водночас була тихою краплею шани, яку ми могли б віддати нашим героям.

Такий день, за словами П.Марка, потрібен для того, аби наступні покоління українців розуміли, що наше мирне сьогодні, можливість учитися, працювати, їздити на відпочинок за кордон, будувати кар'єру маємо завдяки подвигу героїв,

які загинули під Ловайськом, Дебальцевим, в інших місцях запеклих боїв за волю України.

Запровадження Дня пам'яті захисників держави є важливою подією для кожного громадянина, адже герої ціною власного життя зупинили російського окупанта на території України заради нашого сьогоднішнього, заради нашого буття, заради Батьківщини.

Діана ШАРКО,
студентка
відділення журналістики.

Попрацювати поруч із... Президентом України!

фото із соцімережі

Асистентка кафедри словацької філології УжНУ Надія Мальована працювала в Києві перекладачем під час офіційної зустрічі Президента України Володимира Зеленського

кого та очільниці Словацької Республіки Зузани Чапутової.

Як зазначила «Погляду» Надія Анатоліївна, їй (чому саме, не знає – прим. В. Т.) зателефонували з Офісу Президента

четвер. А в понеділок уже приїжджала високоповажна гостя із сусідньої держави.

«Пригадую, дуже хвилювалася, коли вирушала до столиці, адже відчувала відповідальність. Утім, давно мріяла про таку роботу. Ще відтоді, коли навчав Ярослав Джоганик, котрий має досвід перекладання на рівні президентів країн. Ось тільки не знала, що все так швидко станеться», – розповіла Н.Мальована. Також зазначила, що труднощів у роботі під час зустрічі з президентами обох держав не виникло.

Тим паче, що до Надії Анатоліївни ставилися з повагою, зокрема в Офісі Президента України. Нашу колегу вразило, наскільки самовіддано, наполегливо працювали люди в оточенні керівника держави. А ще Н.Мальована зазначила, що після синхронного перекладу В.Зеленському в Маріїнському палаці (З.Чапутова мала свого перекладача – прим. В. Т.) відповідно попрацювала й під час зустрічі глави сусідньої держави з прем'єр-міністром України Олексієм Гончаруком. Тільки здійснювала послідовний переклад. І рада, звичайно, якщо знову випаде нагода попрацювати на такому високому рівні...
Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ВІТАННЯ

Із Днем педагога...

Шановні колеги! Невдовзі День працівників освіти. Цю дату прийнято відзначати раз на рік, натомість результати роботи викладачів помітно щодня. Тож бажаю наснаги в нелегкій педагогічній діяльності, досягнень у науковій сфері, щоб вихованці перевершували успіхи вчителів. Хай праця повсякчас приносить задоволення.

...та бібліотекаря!

Дорогі працівники наукової книгозбірні УжНУ! Без вашої роботи важко уявити функціонування нашого закладу. Приємно бачити, що вашими стараннями бібліотека щороку вдосконалюється, і ми високо цінуємо цю працю. Нехай вас не покидає творчий запал! Подальшого розвитку, нових ідей та їх реалізації!

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ.

Знайомство з екскурсією

Першокурсники факультету іноземної філології альма-матер мали нагоду побувати на екскурсії Ужгородом, який у найближчі роки навчання стане для цих студентів другою домівкою. А отже, рідною місциною. Саме тут юнаки й дівчата, здобувши знання, стануть спеціалістами з обраної професії.

Гідом був декан Михайло Рошко. Свою подорож група розпочала з головного корпусу університету, далі попрямувала до Закарпатської обласної ради, відвідала ректорат та інші корпуси нашого вишу, прогулялася центральними вулицями, відчула всю глибину й простір прекрасного міста над Ужем. Під час екскурсії Михайло Михайлович розповідав про кожен із факультетів, про цікаві, історично та культур-

но значущі локації обласного центру, розкрив його таємниці, підказав місця, які варто побачити. Поміж студентами витала невимушена атмосфера, усі дружно спілкувалися, робили світлини, а в очах проглядалася жага до пізнання.

На завершення мандрівки «першачків» зустрів декан юридичного факультету Ярослав Лазур. Він запропонував охочим відвідати судову залу та відчути себе в ролі вершителя правосуддя, посидівши в кріслі служителя Феміди.

Загалом вийшли гарний початок навчального року й цікава пізнавальна подорож. Це, віриться, згуртувало студентів першого курсу в одну сім'ю на найближчі роки навчання.

Діана ШАРКО,
студентка
відділення журналістики.

Одним абзацом

■ Благодійність. Волонтерат нашого вишу продовжує активну діяльність. Зокрема, до Всесвітнього дня прибирання влаштували екологічну акцію. На території від транспортного мосту Масарика до спорткомплексу УжНУ зібрали й відсортували 50 мішків сміття, 35 із яких відправили на переробку. До слова, волонтерат запрошує нових учасників, бо разом змінювати світ на краще простіше.

Бути праволюдними журналістами

Студенти та викладачі кафедри журналістики УжНУ взяли участь у медіафестивалі «Праволюдність-2019». Подію відвідали майже 100 осіб із 24 університетів України. Функціонуванню заходу сприяв Інститут журналістики, Центр прав людини ZMINA та Програма розвитку ООН в Україні (ПРООН). Мета – залучити молодих фахівців висвітлювати питання, пов'язані з правами людини в усіх виявах.

Інформацію засвоїли, враженнями та емоціями поділилися з колегами й друзями.

День 0. Мить знайомства, 15:00-17:00: трансляція міні-презентацій, вступне слово від представників вишів. Руханка – етап роботи, у якому учасники мали змогу обмінюватися досвідом, використовувати метод «мозкового штурму». Перегляд документального кіно.

День 1. Ранок, 9:30-11:00. Дискусійна панель: «Права людини для людей: Точки перетину». З участю журналістів, незалежних експертів, мене-

джерів проектів, продюсерів тощо. З 11:15 до 13:00 тривало знайомство з героями, серед яких – громадські активісти, консультанти, народні депутати, волонтери. Робота в групах. Департаментів було 5: «Інклюзивність», «Свобода слова в умовах конфлікту», «Активні дії на захист суспільних інтересів», «Ненасильство та протидія мові ворожнечі», «Гендерні стереотипи та роль жінки в медіа». У рамках обраної теми висували ідеї щодо вирішення суспільних проблем.

День 2 розпочався з правозахисної зарядки за темою: «Інклюзивність у журналістиці», розробки конкретних рішень, які можуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь у суспільному житті. Упродовж кількох годин вивчали фоторепортаж як жанр. На завершення нам транслювали фільми від Real Stories Production.

День 3 був присвячений взаємороботі. Тут і створення макета плаката з ескізів, і за-

Авторка матеріалу й Олександра Костьо за виконанням творчого завдання

галляна підготовка до стріт-арт-сесії, і майстер-клас від Real Stories Production.

День 4. Фінал. Урочисто підбили підсумки, обмінялися контактами, почули експертів та учасників, долучилися до конкурсів, зробили світлини на згадку й вирушили додому.

Враженнями від поїздки поділилися студентки 3 курсу

відділення журналістики. Так, Олександра Костьо зазначила: «З одного боку, накопичила багато знайомств, цікавий досвід, поглибила знання з правозахисту. Найбільше сподобалася робота в групах, бо тут кожен висував свою ідею над проектами. Обговорювали останні, а експерти давали поради. З іншого боку, програма була на-

стільки насиченою, що ми не встигали відпочивати».

Своєю чергою, Тетяна Лесюк каже: «Я вважаю, що такі фестивалі, особливо якщо спрямовані на захист прав громадян, дуже потрібні для майбутніх медійників. Це добра школа, є можливість здобути навички. Організатори максимально постаралися, щоб учасники почувалися комфортно. Програма була насиченою, ми багато встигли зробити. Знайомилися, слухали, аналізували, вигадували неординарні вирішення різних проблем. Особливо подобалися вечори, коли мали змогу слухати історії людей, які мають що розповісти».

Організаторам медіафесту «Праволюдність-2019» бажаємо не зупинятися на досягнутому, надалі говорити та висвітлювати важливі питання щодо захисту прав людини, бути голосом тих, кого залишають осторонь.

Анна-Ніколетта ЦАП,
студентка
відділення журналістики.

Сотий вересень...

Ветеранові Ужгородського університету А.Смеренській 7 вересня виповнилося 100 років. Анастасія Василівна прожила довге й дуже непросте життя. Народилася в 1919 році в козацькій станиці Староізобільня Станіславського краю. Була молодшою дочкою в родині, де мати сама виховувала п'ятьох дітей — батько помер, коли Анастасії не виповнилося й трьох літ. Пережила голод і злидні. З усім тим після сільської школи дівчині вдалося вступити до Кубанського медичного інституту (нині університету — КубДМУ), а закінчувати його довелося вже під час війни в 1942 році.

Пройшла Другу світову капітаном медичної служби. Була нагороджена орденами й медалями. Після війни в Харкові захистила кандидатську дисертацію, а 1960 року — викладач в УжДУ, відтак — доцент, а згодом — завідувач кафедри мікробіології медичного факультету, науковець, авторка понад 70 відповідних робіт, голова товариства мікробіологів Закарпаття, єдина в області нагороджена медаллю Луї Пастера.

Про шлях непростого життя

ювілярки було написано раніше, зокрема в газеті «Погляд» (№ 3 (37) за 2002-ий і № 10 (191) за 2016 рр.), у збірнику віршів видавництва «Гражда», на сайті УжНУ тощо. У зв'язку з цим наведемо лише один епізод, який мав неочікуване продовження багато років потому.

Мобілізували А.Смеренську в 1943-ому, невдовзі після закінчення Кубанського медичного інституту. З II Українським фронтом пройшла Україну, Румунію, Угорщину, Чехословаччину, рятуючи поранених та ховаючи вбитих. Після звільнення Братислави в квітні 1945 р. армія з боями рушила далі, на Берлін, а жінок-військових залишили чекати демобілізації.

...Червень 1945-ого. Місяць після капітуляції Німеччини. А.Смеренська, капітан медичної служби, очікує на демобілізацію в Братиславі. Там поселили в колегині, лікарки Адели Шарійової, на квартирі, що служила також кабінетом для прийому хворих. Подружилася з тією жінкою та прожила там декілька місяців.

Минуло чимало літ, але адресу А.Смеренська запам'ятала добре. Навряд чи

могла тоді уявити, що через 74 роки її правнук Павло, студент Словацького технічного університету в Братиславі, знайде той самий будинок 9 на вул. Sašinkova й стоятиме біля тих же дверей, де фотограф зняв таку молоду Анастасію Василівну, тоді не набагато старшу за свого нинішнього правнука. Історія у світлинах — на поданих поруч фото. Не менш фантастичною могла здатися й думка, що онучка ювілярки, Надія, успадкувавши професію, працюватиме лікаркою в Пьештянах, зовсім неподалік Братислави. У ті часи навіть висловлена думка про це була небезпечною.

Імовірність того, що словацька подруга А.Шарійова жива, доволі мала — їй виповнилося б уже далеко за сто років, але в пані Адели був син Іванко — на фото; йому тепер не більше 80-ти, якщо доля зберегла...

А ми ще раз вітаємо прекрасну маму, бабусю, прабабусю з тризначним ювілеєм. Бажаємо міцного здоров'я, а ще — триматися так, як Анастасія Василівна робила це все своє непросте, але яскраве, сповнене пригод життя.

Коллективні зібрання

У вересні відбулися засідання конференції та вченої ради Ужгородського національного університету.

Під час першого затвердили квоти представництва делегатів від структурних підрозділів до складу Конференції. Відтак члени ради поголосували за присвоєння почесного звання «Заслужений професор УжНУ» та за присвоєння вченого звання доцента кафедри дитячої стоматології Л.Горзов. Також уточнили теми дисертаційних досліджень, рекомендували до друку 13 видань, затвердили пільги на оплату проживання в гуртожитках окремим категоріям. Підтримали створення в структурі юридичного факультету Центру тестування, у якому студенти зможуть готуватися до єдиного фахового вступного випробування.

Про атестацію наукової роботи стипендіатів Кабінету Міністрів України для молодих учених повідомив проректор із наукової роботи І.Студеняк. Члени ради затвердили звіти про наукову роботу М.Гончарука-Хомина, О.Девіяка, С.Де-

лган-Кокайко, А.Малініної.

Ректор В.Смоланка вручив атестати доцентів С.Болдіджар, Н.Шелевер (кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права), Т.Гарапко (анатомії людини та гістології), А.Кенюку (ортопедичної стоматології), В.Синишиній (кафедра психології), Я.Сливці (фізіології та патфізіології), М.Шафраньошу (фізико-математичних дисциплін). А ще — подяки заступниці декана філологічного факультету Н.Венжинович за активізацію міжнародної наукової співпраці й професору кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права М.Савчину за вагомий внесок у підготовку правників.

Володимир Іванович також інформував про вибори до нового складу колегіального органу УжНУ, які відбудуться наступного місяця. До слова, 21 жовтня на черговому засіданні вченої ради відзначатимуть 74-у річницю альма-матер. Напередодні триватимуть збори Конференції трудового колективу.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Співпрацюватимемо з криміналістами

Ректор альма-матер Володимир Смоланка підписав угоду із Закарпатським науково-дослідним експертно-криміналістичним центром Міністерства внутрішніх справ України. Документ сприятиме студентам у практичному застосуванні теоретичних знань, здобутих під час навчання.

Завітали на зустріч також Олександр Рогач, проректор із науково-педагогічної роботи, Павло Конч, викладач кафедри цивільного права та процесу, юриконсульт Закарпатського НДЕКЦ МВС, та Олександр Попельський, директор Закарпатського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.

За словами О.Попельського, співпраця буде корисною студентам. Вони зможуть спостерігати за різними видами експертиз (дактилоскопічними, трасологічними) із дослідження речовин, матеріалів тощо.

Крім того, варто зауважити: Закарпатський НДЕКЦ МВС опанував 32 експертні спеціальності, а ще в розробці — нові. Загалом такий досвід повинен бути результативним та корисним для обох сторін. Працівники центру сподіваються на обмін досвідом, знайомствами та науковими здобутками.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Одним абзацом

■ **Освіта для всіх.** Із метою вдосконалення системи надання освітніх послуг особам з інвалідністю УжНУ підписав угоду зі швейцарською благодійною асоціацією «Парасолька». Під час зустрічі ректор альма-матер В.Смоланка, декан факультету здоров'я та фізичного виховання І.Миронюк, члени згаданої асоціації А.Шмід, Б.Гунцікер, Г.Ізеншмід, Г.Граф, М.Кнойбюлер, Р.Ізелі, представники благодійної організації «Комітет медичної допомоги на Закарпатті» Л.Левко та Н.Кабацій обговорили можливість плідної співпраці.

■ **Форум.** З ініціативи юридичного факультету нашого ЗВО влаштували міжнародну конференцію «Позитивний вплив створення та діяльності європейських територіальних об'єднань на економічний розвиток Європейського Союзу та його зовнішніх кордонів». Серед організаторів також — Інститут економіко-правових досліджень Національної академії наук України, Закарпатська обласна рада, Європейське об'єднання територіального співробітництва з обмеженою відповідальністю ТИСА та Центральноєвропейська служба з допомоги в транскордонних ініціативах загальні збори області Саболч-Сатмар-Берег, самоврядування міста Кішварда (Угорщина).

■ **Фестиваль.** В Ужгороді влаштували міжнародний фестиваль Beauty Around Me, до якого традиційно долучилися іноземні студенти альма-матер. Під час заходу учасники дізналися більше про культуру Індії, Нігерії, Вірменії, Німеччини, США, Словаччини, Угорщини, Румунії. Присутні, зокрема, ознайомилися з піснями, танцями, традиціями, скуштували національні страви. Фест організувало Управління молоді та спорту Закарпатської ОДА за підтримки Міністерства молоді та спорту України.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

Анастасія Смеренська

У Братиславі

Із сином словацької колегині й подруги Адели Шарійової Іванком

Правнук Павло в Братиславі біля того ж будинку № 9 на вул. Sašinkova

У майбутнє – із надією та доброю репутацією

Про плани й напрацювання – на святковій вченій раді

Обійми, потискання рук, усмішки – так ужнівці зустрічають одне одного, розпочинаючи новий навчальний рік. А за кілька хвилин традиційно лунає Державний Гімн України й звітує ректор Володимир Смоланка.

Очільник вишу зазначив, що хотів би зробити те, до чого раніше не вдавався, – розпочати з... політики. «Бачу певний символізм у тому, що сьогодні розпочинаємо наш новий навчальний рік, водночас сьогодні – новий етап у житті нашої держави. Ви знаєте, що вчора запрацювала новообрана Верховна Рада України, і безумовно, у держави та суспільства загалом – попереду цікавий, хоч і непростий рік. Однак усі українці дивляться в майбутнє з надією. Це те, чого в нас ніколи не відібрати. Альма-матер теж переходить до нового етапу з оновленим колективом першокурсників і з надією», – зауважив ректор.

В.Смоланка розпочав із попередніх результатів вступної кампанії. Попередніх, бо ще 2 місяці набір триватиме за другою хвилею (на бакалаврат, у магістратуру, аспірантуру). Хоч цього року вступникам можна було подати не 9, а 7 заяв до одного університету, кількість охочих навчатися в нас зросла. У день звіту ректора сягала понад 9800 заяв, не враховуючи другої хвилі (для порівняння –

9335 заяв у 2018 р.). Зарахованих, за попередніми даними, – уже близько 3400 осіб. Серед вступників переважають дівчата. А за географічним розподілом з-поміж областей України традиційно найбільше закарпатців (майже 92 відсотки); до 5 % – зі Львівської; також є вступники не лише з Тернопільської, а й зі східних та південних областей України. Серед районів нашої області найчисленнішими були абітурієнти з Ужгородщини та Мукачівщини.

Університет позиціонує себе не тільки як виш для Закарпаття чи України, а і як ЗВО для іноземних студентів. Їхній вступ тепер лише розпочинається й триватиме до 1 листопада. Як роз'яснила для «Погляду» проректорка з науково-педагогічної роботи Мирослава Лендзел, це пов'язано з тим, що такі абітурієнти отримують документи про середню освіту у своїх країнах, далі – запрошення від УжНУ та візу для навчання в нас, а також мають вступні випробування. «Ми надали чимало запрошень. Очікуємо: цього року студентами УжНУ стане близько чотирьох сотень іноземних громадян. Крім того, якщо ми раніше набирали молодь на лікувальну справу, стоматологію, фармацію, то нині запрошуємо й на інші спеціальності: еко-

номічні, інженерно-технічні. Сподіваємося, перелік освітніх програм, цікавих для іноземців, буде розширено», – зазначила Мирослава Олександрівна.

УжНУ підвищив і свої позиції в рейтингах. Під час звіту ректор наголосив на моніторингу Webometrics. У ньому, до слова, на перших позиціях – провідні ЗВО світу (наприклад, Гарвардський чи Стендфордський університети, Массачусетський інститут тощо). Ще в 2014 році УжНУ був на 145 місці серед українських вишів. Нині – на 11-ому. А в рейтингу Scopus – на 13-ому.

Звітував ректор і про відкриті торги за 2019 рік; запропонував статистику зменшення споживання електричної енергії впродовж 2017, 2018 та I – III кварталів. 2019 рр. гуртожитками; обсяги витрат на оплату матеріальної допомоги, матеріального заохочення; використання коштів загального та спеціального фондів; поінформував про відсотки на депозитному рахунку. Ішлося й про виховну роботу, профорієнтаційні заходи та, звісно, плани на новий навчальний рік.

Слід додати: наш виш має 116 партнерських іноземних інституцій із 24 країн світу, входить до авторитетних міжнародних асоціацій (як, скажімо, Велика хартія університетів, Європейська асоціація університетів, Конференція ректорів Дунайського регіо-

ну) та світових академічних рейтингів. Таку традицію альма-матер продовжуватиме й у новому навчальному році. Останній буде для нас незвичайним, адже наближаємося до відзначення ювілейної дати рідного університету. Невипадково В.Смоланка завершив засідання: «Маємо постаратися прийти до 75-річчя УжНУ зі ще кращими позиціями в рейтингах, зі ще міцнішою матеріально-технічною базою, зі ще ширшим колом міжнародних партнерів, зі ще більшою кількістю публікацій у SCOPUS та Web of Science, зі ще кращими й розумнішими студентами і, звичайно, зі ще вищими зар-

платами. Зробимо це разом!»

На завершення Василь Олійник, представник Міністерства оборони України, завідувач кафедри військової підготовки, полковник запасу, виконав до ручення командувача сухопутних військ ЗСУ генерала-лейтенанта Олександра Сирського: вручив В.Смоланці відзнаку за сумлінне виконання службових обов'язків, високий професіоналізм, бездоганну багаторічну працю, активну участь у підготовці офіцерських кадрів на кафедрі військової підготовки сухопутних військ Збройних сил України.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Вересневі наукові старты

Медійники почали рік конференцією...

Кожна п'ята осінь для відділення журналістики УжНУ запам'ятовується по особливому, адже триває Міжнародна наукова конференція під традиційною назвою: «Українські медіа в європейському інформаційно-комунікаційному просторі: історія, стан, перспективи». Тепер із міжнародною участю, адже теми подали, зокрема, представники з Німеччини та Словаччини, а також із різних українських ЗВО.

Цьогоріч круглий стіл присвятили вітчизняним засобам масової інформації в контексті етнотолерантності. Розпочав пленарне засідання завідувач кафедри журналістики УжНУ Юрій Бідзіля, який прийшов на захід, навіть перебуваючи у відпустці. Зазначив: «Наука любить конкретику й тишу, а не гамір, тому працюватимемо в дещо камерному форматі». Вересень – насичений і не-

простий період, тож, зазвичай, конференцій у такий час не організовують. Утім, підрозділи нашого вишу вміють реагувати на виклики часу, тож і цей науковий форум улаштували на високому рівні.

Деканеса філологічного факультету Галина Шумицька зауважила: «Ми разом творимо простір: науковий, навчальний. І тут кожен штрих має значення. Вітаю з першою конференцією в цьому навчальному році. Вона показує й напрацювання за попередній рік. На кафедрі видано дві наукові монографії. А викладачі зі студентами працюють над двома міжнародними проектами. Бажаю плідних бесід, дискусій, адже саме так з'являються нові думки, ідеї».

На конференцію до Ужгорода приїхали й гості. Зокрема, першим на пленарному засіданні доповідав гість з Івано-Франківщини Іван Ципер-

дук. Науковець запропонував цікаву тему: «65 років українській редакції радіо «Свобода» (історія протидії імперській пропаганді)».

Відтак висловлювалися й доповідачі із Закарпаття. Особливості телепрограм для національних меншин нашого краю в контексті суспільного мовлення проаналізувала Наталя Толочко, викладач кафедри журналістики УжНУ. Продовжив професор Ю.Бідзіля, запропонувавши тему «Толерантність та інтолерантність як проблема сучасної медіакомунікації».

Лунали цікаві запитання, розгорталися дискусії, адже й теми учасники конференції підготували актуальні та особливо близькі для кожного. Продовжили форум секційними засіданнями.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Про толерантність – на міжнародному рівні

Ужгородський національний стартував у новий навчальний рік стрімко й корисно. Підтвердженням цього є ряд форумів, організованих в альма-матер. Один із них – Міжнародна науково-практична конференція «Проактивна толерантність як шлях до миру». Улаштували її в залі засідань вченої ради УжНУ. Тривала два дні. Вітальне слово мали Мирослава Лендзел, проректор із науково-педагогічної роботи нашого вишу; Маркус Фогт, завідувач кафедри християнської соціальної етики факультету католицької теології Університету Людвіга-Максиміліана в Мюнхені (Німеччина). Також виступили представники духовенства, консульств, органів місцевої влади.

Загалом було п'ять панелей, які очолювали різні модератори. Діяли за таким планом – виступали доповідачі, згодом – запитання й активне обговорення. Мовами конференції стали українська, німецька та англійська. Долучилися учасники з різних країн: Німеччини, Білорусі, Ізраїлю, Чехії тощо. Приїхали й представники українських вишів, відомі журналісти. А ще в панелі,

яка стосувалася толерантності та ролі релігії, обмінювалися думками репрезентанти різних конфесій.

Юрій Бідзіля, професор, завідувач кафедри журналістики УжНУ, за сумісництвом модератор четвертої панелі, зауважив: «Важливе значення має саме ця панель, яку я модерував. Тому що стосується медіа. Вони можуть або сприяти виробленню толерантності в суспільстві, або навпаки – пропагувати інтолерантність. При тому – відверто чи приховано – різними засобами. Сьогодні було багато цікавих доповідей, які стосувалися саме соціокомунікаційних процесів, коли людині нав'язують ту чи іншу ідею. Це відбувається непрямо, поступово. Вода камінь точить, якщо весь час на «біле» говорити «чорне», то в мільйон перший раз людина справді так повторить».

Час організації міжнародної конференції збігся з днями святкування 1126-ої річниці Ужгорода, тож на запрошених гостей чекала насичена програма, зокрема музичні вітання.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

Tolerance at the European frontiers – the dimension of Ukraine

За гуманність до чотирилапих друзів

«Живодерів за ґрати! Геть вибуди з натурального хутра! Ні «притравочним станціям»! Ні дельфінаріям! Проти цирку з тваринами!» — ці та багато інших гасел лунали на площі біля будівлі Закарпатсь-

кої обласної держадміністрації. Уже втретє з ініціативи руху UAnimals відбувся Всеукраїнський марш за права тварин, до якого долучилися й представники альма-матер. Деякі учасники взяли домашніх

улюбленців. Чимало перехожих приєднувалося до акції. Були й такі, хто дивувався.

Організаторка, голова благодійного фонду «Кожен має другий шанс» Анжела Могорита зазначила: «Марш улаштували, аби привернути увагу місцевої влади й загалом усієї країни до проблеми жорстокого поводження з тваринами». А третьокурсниця факультету міжнародних економічних відносин Тетяна Зічка розповіла: «Марш зібрав набагато більше людей, ніж торік. Прийти мене мотивував фільм «Дім», у якому майстерно висвітлено, як люди можуть робити життя тварин нестерпним. Після перегляду не могла лишитися осторонь, адже ця проблема — важлива».

Антоніна ЗЕЛЕНЕЦЬКА, студентка відділення журналістики (заочна форма навчання).

Володимир Смоланка-молодший, випускник медичного факультету УжНУ, пройшов курс навчання надскладних операцій у швейцарській Женеві. Ідеться про мікрохірургічні та ендоскопічні втручання, пов'язані з патологією основи черепа. Окремі з доступів наш лікар виконував самостійно. Загалом упродовж чотирьох днів нейрохірурги Європи ділилися досвідом із десятима учасниками. Останні мали змогу більше ознайомитися і з анатомією головного мозку та основи черепа.

Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».

Ужгород святкував по-чеськи І не без участі ужнівців

підрозділу УжНУ Слава Гришко в парі з Марією Сирко з Ужгородського коледжу культури і мистецтв пересувалися навіть не на своїх двох, а на... чотирьох (а якщо сумарно, то й на вісьмох :), майстерно переставляючи диби. Слава розповів: «Ми працюємо ходульцями. Наше завдання — веселити гостей. Тут — чудово! Люди привітні, усміхаються. Навіть не скажеш, хто чех, а хто українець. І це справді об'єднує».

Під час фестивалю можна було й насолодитися чеською кухнею. Наприклад, студент факультету інформаційних технологій УжНУ Олександр Шевляков допомагав гостям продавати їжу та напої. Загалом розваг вистачало для всіх. Українська й чеська культури сплелися в одне ціле та створили справжнє свято. Відрадно, що не без участі активних ужнівців.

Торік Дні чеської культури на Закарпатті влаштували вперше. Захід настільки сподобався як закарпатцям, так і чехам, що фестиваль цього року вирішили повторити з не меншим розмахом.

Організатори — Устецький край. Чеські гості завжди з'являються з подарунками. Тепер, наприклад, передали карету швидкої допомоги для мукачівської лікарні.

Утім, будь-яке свято в нашому місті не обходиться без активної участі ужнівців. Працювали на днях чеської культури представники різних факультетів нашого університету. Ось, скажімо, магістрант біологічного

факультету інформаційних технологій УжНУ Олександр Шевляков допомагав гостям продавати їжу та напої. Загалом розваг вистачало для всіх. Українська й чеська культури сплелися в одне ціле та створили справжнє свято. Відрадно, що не без участі активних ужнівців. Крім того, у контексті фестивалю Ужгородський національний університет відвідала делегація комісії з розвитку сільської місцевості сенату парламенту ЧР (див. публікацію нижче — прим. авт.).

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Міжнародний візит

До чеського лекторату, що діє на філологічному факультеті УжНУ, завітали представники сенату парламенту Чеської Республіки Я.Горнік, М.Ненутіл, П.Голечек, К.Кратохвіле, Е.Тржіскова, П.Шілар, І.Піларжова. Прибули й посол ЧР в Україні Р.Матула, генеральний консул ЧР у Львові П.Пешек, референт генконсульства ЧР у Львові В.Маркович.

Від УжНУ гостей вітали проректорка М.Лендєл, начальниця відділу міжнародних зв'язків О.Свеженцева, деканеса філфаку Г.Шумицька, викладачі кафедри словацького та чеського відділень Н.Петрица, Ю.Юсип-Якимович, Л.Буднікова разом зі студентами.

Під час заходу обговорили співпрацю. Гості також вручили літературу.

Естафетне золото — у коледжу!

Представники Природничо-гуманітарного коледжу УжНУ долучилися до легкоатлетичної естафети, організованої серед учнів та студентів Ужгорода з нагоди Дня міста й Дня фізичної культури та спорту.

Змагання відбулися на стадіоні «Авангард». У підсумку коледж виграв «золото». У складі команди були: Вадим Мамченко, Анастасія Лукачин, Тетяна Дичка, Юрій Цибуляк, Іванна Семейон, Богдан Думенко, Андрій Голомба, Сергій Косяк, Іван Шкірта, Іванна Пішта. Вітаємо спортсменів!

За інформацією Природничо-гуманітарного коледжу УжНУ.

#Let'shelpbabusya,

або Як наші студенти оплачували пенсіонерам чеки в супермаркеті

5 вересня, у Міжнародний день благодійності, світ робив добрі справи. У різних містах України тривав флешмоб під хештегом #Let'shelpbabusya. Ужгород до такої акції долучився вперше. І не обійшлося без молоді альма-матер.

Зокрема, волонтером працював магістрант інженерно-технічного факультету УжНУ Іван Зуб. Він був серед тих, хто розшукував у місцевому супермаркеті пенсіонерів, допомагав їм упоратися з покупками, ба більше — оплачував замість стареньких чек.

«Одразу погодився працювати під час акції тому, що в мене теж є бабуся. Про неї піклуються мама, тато, брат, я, інші родичі. А є й чимало самотніх пенсіонерів, котрим потрібна турбота. До того ж у стареньких невелика пенсія, за яку могли б купити собі все необхідне», — розповів юнак.

Дійсно, подарунок у вигляді оплаченого товару став для старших людей справжнім сюрпризом. У деякого просто виступали на очах сльози. Дякували не лише словами. Промовистими були й жести, коли активісти допомагали людям з інвалідністю. Бо ж справді, мова добра — однаково зрозуміла для всіх. Задоволеними

лишилися не тільки пенсіонери, а й волонтери. Адже, як кажуть, «блаженніше віддавати, ніж брати».

«Коли я підходив до бабусь чи дідусів, казав: «Беріть, що хочете, а я розрахуюся замість Вас», то старенькі не вірили своїм вухам, кілька разів перепитували, чи справді можуть брати все необхідне, та навіть на касі діставали свої гаманці. Але, звісно, ми не дозволяли

пенсіонерам це зробити. У них на очі наверталися сльози. Врештештало...» — зізнався Іван.

Хоч благодійний фонд Let's help babusya й передав активістам певну суму грошей, утім, сказати пенсіонерам про ліміт волонтери не могли, тож доклали просто зі своїх кишень. А завершувалася добра справа щоразу теплими обіймами.

Мирослава ГАРАЗДІЙ, «Погляд».

Перший ректор Петербурзького університету

До 250-річчя від дня народження земляка Михайла Балудянського

Постать М.Балудянського (1769 – 1847) належить до плеяди видатних закарпатських учених, котрі жили й працювали впродовж першої половини XIX ст. за межами рідного краю, зокрема, у вищих Російської імперії. Спробуємо подати стислий нарис про Михайла Андрійовича, людини різнобічних енциклопедичних дарувань – талановитого вченого й педагога вищої класичної школи, доктора права, першого ректора Петербурзького університету, професора кафедри політичної економії, державного діяча, автора законопроектів у галузі фінансів, управління, аграрних реформ...

Діяч народився 26 вересня 1769 року в селі Ольшава на Земплинщині в багатодітній сім'ї греко-католицького священника Андрія Балудянського й матері Марії з роду Дубинських. Рід Балудянських походив із Галичини та у XVIII – першій половині XIX ст. був відомий і шанований у краї, нараховує чимало духовних осіб і культурно-освітніх діячів. Саме в такій родині вчився та зростав майбутній учений. Подальшу освіту й виховання здобував у Ново-Містській гімназії Міноритського ордену Паулінів, на філософському факультеті Кошицької академії, а згодом закінчив юридичний факультет Віденського університету. Здобувши західноєвропейську вищу юридичну освіту, М.Балудянський у 1789 р. розпочав науково-педагогічну діяльність на юридичному факультеті Велико-Варадінської академії. Там працював професором, завідувачем кафедри політичних наук і деканом.

Невдовзі М.Балудянський привертає увагу своїми сміливими поглядами на суспільно-політичні тенденції тогочасної Європи, незвичною працьовитістю й організованістю, ораторськими здібностями, системним знанням гуманітарних наук, глибокою лінгвістичною підготовкою. У 1796 р. блискуче захистив докторську дисертацію й був запрошений очолити кафедру цивільного і державного права, а згодом став деканом юридичного факультету Пештського університету. Головний ініціатор переселення закарпатських учених до Росії І.Орлай у своїй знаменитій записці «О некоторых карпато-русских профессорах» із цього приводу наголошував: «Место сие получил он (М.Балудянський – прим. авт.) не по протекции, а по ученому конкурсу; отдавшего должное учености и способностям Балудянского, несмотря на исповедуемый

им греко-католический закон, который в австрийских областях препятствует отличению талантов». За рекомендацією І.Орлая, у липні 1803 р. М.Балудянський отримав від російського уряду запрошення на роботу. Після довгих вагань учений вирішив залишити отчий край і податися до Санкт-Петербурга – столиці імперії.

Більшість дослідників схиляються до думки, що не тільки матеріальні вигоди та кар'єра були причинами для переїзду, а й певною мірою самозбереження від політичного переслідування та цькування з боку окремих реакційних сил. Відомо, що Французька революція кінця XVIII ст. пробудила національно-визвольний рух пригноблених народів Австрійської імперії. Найвідчутніше цей рух дав про себе знати в 1789 – 1794 рр. в Угорщині. На шлях активної революційної боротьби стала група радикальних політичних діячів на чолі з професором Ігнацем Мартиновичем. Вони створили таємне товариство «Свобода і рівноправ'я», що ставило собі за мету повалити монархію Габсбургів за допомогою збройного повстання. До цієї групи «угорських яacobинців» входили відомі письменники та громадські діячі Угорщини: Ференц Казінці, Янош Бачані, Ференц Вергеші. За свідченням джерел, – і М.Балудянський. В агентурному донесенні поліції він схарактеризований як «великий яacobінець», котрий відверто проголошує «французькі ідеї». Діяча зарахували до списку 44 найнебезпечніших яacobинців, яких потрібно заарештувати й віддати під суд. Ймовірно, що це стало найголовнішою з причин, які спонукали переїхати до Росії, де тоді розпочалися так звані ліберальні реформи імператора Олександра I в галузі освіти й науки та інших сферах життя.

Переїзд відбувся на початку 1804 р. 4 лютого М.Балудянський очолює кафедру енциклопедії політичних і юридичних прав та кафедру політичної економії Педагогічного інституту, пропрацювавши в ньому до 1819 р. Тоді ж інститут став університетом. Першим ректором цього закладу обрали М.Балудянського. На посаді працював із жовтня 1819-ого до 1821-ого рр. А ще раніше, у 1817 р., діяча обрали деканом філософсько-юридичного факультету. Разом зі своїми земляками – професорами В.Кукольником і П.Людєм – М.Балудянський провів вагому підготовчу роботу на початковому етапі формування Пе-

тербурзького університету.

Лекції земляка вирізнялися глибиною змісту, прекрасною формою викладу. Цю думку підтверджують спогади студентів, які згодом стали відомими громадськими діячами, літераторами, ученими Росії. П.Плетньов згадував, що М.Балудянський був «...викладачем натхненним і захоплюючим, з обширними і різноманітними знаннями...» Інший учень, академік К.Арсеньєв, зазначав: «Дні, коли читав лекції професор Балудянський, були для нас святом. Кожний радо поспішав до аудиторії, де лунали цікаві й змістовні спостереження лектора про капітал, банки, кредит; це аніскільки не втомлювало нас, а радше навпаки, збуджувало допитливість і надзвичайну цікавість. Балудянський завжди був лагідним і ввічливим, справжнім улюбленцем студентів...»

Михайло Андрійович першим у Росії ввів термін «політична економія», захоплюючи читачів цю дисципліну в університеті та в інших навчальних закладах, пропагуючи засади передової економічної думки. Написав теоретичний курс політичної економії і фінансового права з 8 частин.

Посідаючи високий пост очільника вишу, М.Балудянський відзначався безкомпромісним прагненням демократизувати навчальний процес. Рішучі позиції ректора викликали невдоволення реакційних царських «чиновників від освіти», які тоді відповідали за вищу освіту Росії. У 1821 р. вони влаштували над прогресивними викладачами університету так званий «професорський суд». Переслідувань зазнали кращі учні, а згодом колеги М.Балудянського. Ректор не поділяв інтриг і доносів реакції, рішуче виступив на захист колег. Це й стало приводом написати 1821 року заяву на звільнення з посади керівника закладу, а в 1824 р. – демонстративно подати у відставку і з посади професора.

Науково-педагогічна діяльність ученого з часу приїзду до Росії (згадаємо, що діяч разом із В.Кукольником приватно навчали правознавства О.Пушкіна, М.Лермонтова. М.Гоголя, синів імператора Микола та Михайла) була пов'язана з практикою в галузі юриспруденції й фінансової політики, аграрних відносин та селянських проблем загалом, іншими реформаторськими задумами в економічній і соціальній сферах. Михайло Андрійович розробив розгорнутий план перетворень, в основу яких лягли економічні реформи та реоргані-

зація державного управління. Із цього приводу варто навести слова одного з дослідників життя й творчості вченого А.Фатеева: «Балудянський став тим, хто поклав перший камінь під будову російських фінансових реформ, надавши їм містку юридичну форму». Ще вагоміше в зазначеному ракурсі звучить оцінка Балудянського відомим закарпатоукраїнським громадсько-політичним діячем і вченим із діаспори В.Шандором: «Балудянський показався для держави (Російської імперії – В. З.) необхідним у трьох галузях: державних фінансів, юстиції та укладання законів, саме в цих трьох родах його праці створив собі він нерукотворний пам'ятник, якого значення слідно і по сьогодні». Повністю приєднуємося до цих слів. І додамо, що за інтелектом розуміння та передачі економічних, правових знань М.Балудянський посідав чи не найперше місце серед тогочасних науковців і державотворців.

Серйозний фаховий рівень та науковий авторитет Михайла Андрійовича сприяли його тривалій праці у високих державних установах та інституціях. Він був членом різноманітних комісій, комітетів і канцелярій. Окремо відзначимо, що протягом десяти років очолював роботу комісії зі складання законів Російської імперії. Саме тут учений плідно співпрацював із відомим реформатором М.Сперанським. Під їх керівництвом було виконано копійку роботи зі складання «Полного собрания законов Российской империи» – цінного джерела з багатьох галузей історії і правознавства. За це М.Балудянського разом із нащадками було піднесено до чину дворянства, а в його гурбі сам імператор Микола I уписав цифру «XV», що символізувало вагомість внеску вченого до кодифікаційної справи.

Пропрацювавши понад 40 років у Росії, діяч чимало зробив для економічної науки та економічного перетворення. Перу автора належать десятки проєктів реформування державного казначейства, банківської і податкової справ, погашення боргів, створення страхової системи, річних фінансових планів становища державних селян тощо. На думку сучасних українських учених М.Голубки і С.Злупка, наш знаменитий земляк «не тільки є фундатором понятійно-політекономічного апарату в російській мові, але й автором проєктів аграрних реформ, за якими було скасоване кріпосне право в імперії, зокрема і в Східній Україні. М.Балудянський, – продовжу-

ють автори, – прищеплював в освічених колах та імперських структурах принципи господарського демократизму, права особи, гуманізму й людської гідності, формував свідомість на високих моральних цінностях. Переважна більшість економічно-правових праць М.Балудянського були використані в проєктах реформ ряду російських діячів першої половини XIX ст. І хоч заслуги вченого перед Росією були ніби визнані, важко не погодитися з висновками уже згаданого В.Шандора про те, що «Балудянський та інші наші (закарпатські – В. З.) учені в Росії є живим прикладом того, як тяжко синові поневоленого народу в деспотичній та шовіністичній державній системі добитися заслуженого признання».

Працюючи в Росії, діяч, як і його побратими І.Орлай та Д.Лодій, підтримував зв'язки із Закарпаттям, із численною родиною, яка проживала тут.

За два роки до смерті (помер 1847-ого), уже в поважному віці, М.Балудянський відвідав Закарпаття, зустрівся зі знайомими й родиною. Преса широко висвітлювала та коментувала перебування славетного земляка в рідному краї. Саме в той останній приїзд додому він благословив А.Дешка, уродженця села Дешковиця, що на Іршавщині, навчатися в Київському університеті. Згодом названий діяч опублікував першу в Росії та Україні «Венгерскую грамматику с русским текстом и в сравнении с чувашским и черемисским языками» (1855), яку позитивно оцінила тогочасна наукова критика.

До речі, на основі родинних документів, автору цього нарису в Ужгороді вдалося віднайти нащадків «Великого Закарпаття». Дружина знаного в краї просвітянина, делегата I з'їзду Народних комітетів Михайла Ердевдія Єва Ланієлович з лінією матері – із роду Балудянських. У їхній родині з давніх-давен ім'я знаменитого предка є святиною, гордістю всіх поколінь. І в наш час громадськість області віддає шану славетному землякові за його самовіддану та плідну наукову й педагогічну діяльність.

Володимир ЗАДОРЖНИЙ,
доктор історичних наук,
професор.

Із сумом повідомляємо, що не так давно пішла із життя чуйна, справді доброї душі людина, яку багато хто знав у нашому університеті, – Богдан Досяк, провідний спеціаліст, а також

засновник і перший керівник видавництва «Говерла» (де в складні часи друкували «Погляд»).

Б.Досяк видавав ще й «Бюлетень прес-служби УжНУ», наукову, методичну та іншу літературу.

Запам'ятався як відданий читач нашої газети, котрий завжди просив занести декілька екземплярів часопису для себе та колег. І завжди сприяв студентському виданню, цікавився його життям,

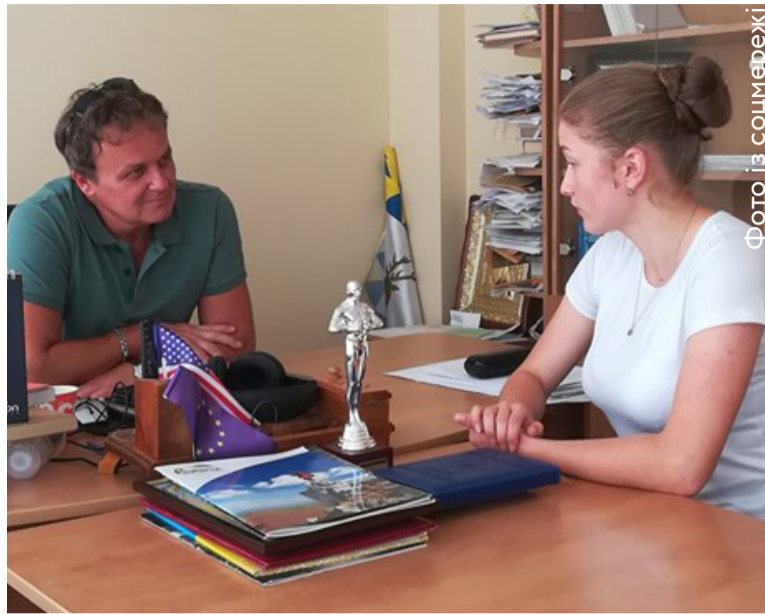
особливо тішився досягненнями. Б.Досяка пам'ятають привітним, здатним вислухати й посприяти у вирішенні проблем. Вічна пам'ять панові Богдану! Співчуваємо родині...

Шлях першокурсниці ФІФ до 200 балів

ЗНО на 200? Здається, майже не реально, але студенти УжНУ переконують у протилежному. Десятки списаних зошитів, сотні тестів, неймовірна кількість опрацьованих матеріалів та чимало докладених зусиль. Першокурсниця факультету іноземної філології, учасниця міжнародних олімпіад Неля Драп із Хустського району змогла продемонструвати знання та отримати максимальний бал.

Дівчина вступила за освітньою програмою «Англійська мова і література. Зарубіжна література» із загальним балом 200, очоливши рейтинг. Із англійської набрала 198 балів, з української – 187, з історії України – 180, а також десять – за особливі успіхи. Студентка вільно володіє німецькою та англійською, захоплюється музикою, літературою. Ми розпитали Нелю, як досягла високого результату й чому обрала нашу альма-матер.

- **Нелю, чому саме УжНУ?**
- Університет обрала через

Декан факультету Михайло Рошко спілкується з Нелею Драп

те, що тут навчалися батьки й нині здобувають фах чимало друзів. В УжНУ я захищала роботи з МАН. У цьому вищі є чудові викладачі, які можуть дати якісну освіту. Притому я не вижджаю за межі рідної області.

- **Що було найважчим та**

найлегшим у підготовці?

– Найскладнішою виявилася підготовка до тестування з української мови. Донині для мене це – скринька Пандори. А легкого нічого не було, адже над усім потрібно працювати, щоб досягти мети.

– **Що порекомендуєш майбутнім випускникам шкіл?**

– Найголовніше – уважність, адже одна помилка, і це вже не 200 балів. Також виділяти багато часу для навчання, бо лише своїми зусиллями можна опанувати той чи інший предмет. Ще важливими є мета й підтримка. Я хотіла навчатися за державним замовленням. І це вдалося. Наразі зрозуміла, що головне – мати бажання, і тоді все буде так, як хочеш.

– **У який спосіб запам'ятовуєш матеріал?**

– Звичайно, у мене були способи й техніки. Слова з англійської вивчала за допомогою асоціацій та «живого прикладу»; дати з історії писала на картки й, сидячи в автобусі, перебирала одну за іншою; українську літературу запам'ятовувала з допомогою логічних паралелей; граматичні явища з англійської та державної мов – використовуючи правила в побуті. Та найважливіше – постійне повторення матеріалу. Тільки так можна щось справді ВІВЧИТИ.

– **Що чи хто були твоєю підтримкою?**

– Батьки. Значний вплив мали друзі, які торік склали ЗНО на високі бали; і в собі «запрограмувала», що я не можу бутити гіршою за них.

– **Скільки часу приділяла навчанню?**

– Як кажуть: «Наскільки хороший твій учитель, настільки буде вагомим твій успіх», тож багато часу проводила з наставниками в школі. Займалася і з репетиторами. Мене готували висококваліфіковані люди. За це їм удячна. Також варто зауважити, що й самопідготовка важлива для високих балів. Приходила зі школи та на години поринала в книжки й конспекти.

Також Неля зауважила, що враження від початку навчання в університеті – доволі позитивні. Усі студенти привітні, викладачі спокійні та толерантні, лекції цікаві, хоч і довгі.

Алла РЕВАЙ,

студентка відділення журналістики.

Просто Марія...

Розмова зі студенткою, яка має особливу енергетику

хається – прим. авт.). Але пізніше, як і в школі, звикли одне до одного й стали ніби однією сім'єю.

– **Ти вже готуєшся отримати диплом магістра. Чи замислювалася над майбутнім?**

– Звісно! Маю досвід роботи за спеціальністю, в онлайн-ЗМІ. Ще підпрацьовую у сфері піару. Тож з упевненістю кажу: моє життя точно буде пов'язане з обраною професією.

– **Як давно поєднуєш навчання з роботою?**

– Почала ще з другого курсу зі сфери обслуговування. Згодом працювала і в друкованих медіа та онлайн-виданнях; була піар-менеджером, стажувалася на радіо й телебаченні. Наразі працюю СММ-ником у маркетинговому агентстві.

– **Крім фаху, що тобі ще дає університет?**

– Альма-матер пробудила лідерські якості. Я була заступницею голови студради нашого факультету. Разом організували чимало крутих івентів. Познайомилася з багатьма цікавими людьми. Допомогала влаштувати вечори кіно, «піжаму-паті», ярмарки... Ходила з виставами до дітей у дитбудинки, робила фотозони. Неодноразово виступала на Дні факультету, «Міс факультету». Окрема сторінка життя – участь у КВН. Грала там ще з першого курсу, але самій це організувати не вдалося. По-перше, не пишу жарти, а займаюся загальною думкою номерів. Для успіху потрібно більше творчих людей. Попри те, що нас у команді мало, ми все ж щоразу приносимо нагороди із Закарпатської ліги Клубу веселих і найкмітливіших. Це додаткове підтвердження того, що філфак може багато!

– **А як щодо хобі?**

– Люблю танці. Із 10 років

займалася хореографією й до тепер у мене є любов до цього заняття. Нині ще стала пілонесою. Регулярно відвідую тренування.

– **Що стимулює бути активною й старанною як у навчанні, так і в повсякденному житті загалом?**

– Я постійно шукала себе й у процесі пізнання намагалася бути кращою в усіх сферах, поки не зупинилася на одній. Це приносить задоволення. Коли в тебе багато планів та ідей – рухаєшся правильним шляхом. Пошук себе – ось що мене мотивує.

– **Ти мрійлива?**

– Дуже! Колись уважала це недоліком, бо водночас була наївною. Але нині мрійливість спонукає ставати ще наполегливішою.

– **Боїшся змін чи завжди готова до них?**

– Останній навчальний рік викликає особливі емоції – прощальні. Випускники розуміють, що вже рубіж, а далі – дійсно доросле життя. Усі, і я теж, намагаються відтягнути момент розлуки з університетом. Адже тут відбувалися найважливіші миті: хтось здружився, хтось закохався або ж знайшов себе та своє призначення. Сказане сосується багатьох. Навчальний рік видався неймовірним. Як і в школі, ми нарешті зрозуміли слова викладачів: «Ловіть кожен момент, адже все швидко мине». Саме так і є.

...Допивши каву, ми розійшлися аудиторіями. Напевно, потрібно частіше спілкуватись із такими людьми, як Марія. Вони заряджені неймовірною енергетикою. Вони по-особливого надихають!

Євгенія СЕМЕНЕНКО,

студентка відділення журналістики.

Зустрілися ми з Марією в університетській ідальні на великій перерві. Хвилину-дві розмовляли про погоду, яка останніми тижнями аж надто мінлива. І зрештою, зійшлися на одному: добре, що настрої погоди не залежить від нашого.

Розпочну, напевно, із коротенької передісторії.

М.Шелельо – студентка 4 курсу УжНУ, навчається на філологічному факультеті (спеціальність «Журналістика»). Я знайома з цією дівчиною вже 3 роки, неодноразово бачилися на різноманітних університетських заходах: зустрічах із цікавими людьми, тренінгах, презентаціях, концертах, конкурсах... Уже тоді моя нинішня співрозмовниця помітно виріз-

нялася з-поміж інших студентів. Марія завжди була в рядах тих, хто не тільки добре навчається, а й устигає брати активну участь у діяльності вишу, працювати й просто жити у своє задоволення. А ще мотивує зібрати до купи всі справи, а не відкладати в далеку шухлядку (чи то дочитати книжку, чи то зустрітись із давньою подругою; зайнятися спортом і дописати курсову; піти на роботу й знайти час на хобі...)

– **Маріє, чому вирішила вступати в УжНУ саме на відділення журналістики?**

– Ще в дитинстві любила писати казки, різні твори. У 4 класі склала 2 збірки казок. Мама та бабуся в мене – філологи, і вони, відповідно, хотіли такого ж майбутнього для мене. Але

цю ідею я не дуже сприймала. У дев'ятому класі стала учасницею міжнародного фестивалю «Рекітське сузір'я» (під егідою Малої академії літератури і журналістики), де представила свої роботи й посіла 3 місце. Там познайомилася з доцентом УжНУ, головним редактором газети «Погляд» Володимиром Тарасюком, який розповів мені про відділення журналістики. Після того почала марити цією професією.

– **Якими пригадуєш перші враження від навчання в університеті?**

– Була першою в рейтинговому списку, а згодом мене призначили старостою групи. Тоді боялася щось зробити не так. Спочатку з острахом ставилася до викладачів (усмі-

Залізнична Дама

Студентам, котрі не із Закарпаття, але поринули з головою в навчання в альма-матер, присвячується...

А чи доводилося вам, панове, коли-небудь користатися послугами її величності «Укрзалізниця»? Існування цієї Дами в сучасному просторі оповите стількома протиріччями, і все ж вона існує?! Скільки пригод можна відшукати. Це як трофей на лицарському турнірі. Не така наша Пані й проста. Адже підкорити красуню – складно.

antikor.com.ua

пересилити себе торкнути-ся до вищезгаданих речей. І ось уже важка й приємна втома хилить віки. Однак спати ще рано. Чекаєш дві-три годинки, доки сусідів захопить у полон сон. Щасливчикам вдається навіть подрімати, але потрібно зважати й на особливості організму.

Важливе правило: усі речі в потязі – просто речі. Головне – їх не торкатися.

Усе починається з придбання квитка. Знали б ви, який може тривати «бій» за нижні, елітні, місця. Особливий попит на них серед студентів. Мета – корислива, але благородна. Бо ж для уникнення фрази «заберіть свою валізу» молодь ладна зробити все. Ну майже – звичку прокрастинації ніхто не скасував! І відкладання купівлі квитка може все ж вилізти боком. Проте це ж, нижче, таке бажане місце стає гарантом того, що до кінцевої зупинки ти прибудеш з усім тим, із чим вирушив на початку. І зовсім не потрібно пригадувати уроки фізкультури, підкорюючи верхні полиці. Тож у такі хвилини мимоволі відчуваєш себе вершиком, який намагається осідлати невгамовного скакуна. Ну й звісно: нікому не хочеться заважати та щоб не заважали тобі. До того ж у подорожніх студентів немає часу на такі перипетії. Уся подорож – вирішення важливих справ: потрібно терміново вкотре послухати свій плейлист і прогортати свіжу новинну стрічку в соціальних мережах.

Насправді жодні пошукові операції не можуть зрівнятися з посиленням прагненням віднайти номерок, що вказує, де твоє місце. Навіть запит у Facebook: «Шукаю дівчину, котру бачив у маршрутці №4 в групі «Шукаю Львів» – дрібниця... Це певний квест. Досвідчені пасажери знають, що потрібно, віддавши провідникові важливий документ, повторювати вказану цифру, як заклинання, намагаючись не забути її. Ті, хто не так часто подорожує, змушені, мов бездомні котки, притулити сумку в якомусь купе й очікувати на рятувальників, себто провідників, у чій руках урочисто світиться рятувальний «жилет» – квиток.

Переходимо до наступної стадії. Королева «Укрзалізниця», хоч і гостинна, однак не дуже чепурна. У цьому переконаєшся, тільки починаєш збирати собі нічліг. Спершу потрібно розкрити пакет зі свіжою білизною, удихаєш аромат вітчизняного підприємства, і доки він дурманить голову, ти, похитуючись від руху потяга, намагаєшся розкласти всі кутики на місця. Особливо цікаво, коли вдвох, а то й утрюх починає робити це одночасно із сусідами. Тут вступає в дію солідарність: дами – уперед! Якщо пощастить, сильні чоловічі руки допоможуть навіть стягнути з найвищих полиць не надто привабливі, але такі необхідні матрац із подушкою. Найскладніше в подорожі –

Навіть тоді, коли дуже хочеться подивитися за вікно. Пам'ятайте: паличку, на якій висить шторка, доведеться повертати в попереднє положення вам же. Відрадно, що є й позитивні моменти в поїзді. Пані Залізниця надає чудову можливість познайомитися з цікавими людьми, твоїми тимчасовими сусідами. Звісно, знайомство одразу може вийти на новий рівень. Бувають моменти, коли випадково вночі відчуваєш на своєму плечі чужу руку. Одряду прокидаєшся, ніяковієте обоє. І вже на ранок волієте не зустрічатися поглядами. Або ж о 5:00 ці ж сусіди готові почастувати тебе бананом і жувальною гумкою «Орбіт». Ще одна порада: якщо ти студент-журналіст, добре подумай, перш ніж зізнаватися про свою майбутню професію новим співбесідникам. Адже невинна розмова може набрати дещо іншого відтінку.

Коли пригод за одну ніч назбирав цілу гору, настав завершальний етап – безпечно й, головне, швидко залишити покої зрілої «Укрзалізничної» Дами. Як уже валізи, пакети, рюкзак і сумка з ноутбуком на пероні, обіцяєш собі, що це була остання твоя поїздка. А потім знову за законом сансарі... У нашому випадку: вокзал, перон і квиток «Ужгород – Львів»...

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка
відділення журналістики.

АНЕКДОТИ

Викладач:
– А тепер я доведу вам теорему Піфагора.

Хтось із задньої партії:
– А чи варто? Ми Вам віримо на слово.

Учителька перед контрольною учневі:

– Сподіваюся, що не побачу, як ти сьогодні списуєш?
– Я теж сподіваюся...

Бажаю всім знайти гроші в зимових куртках!

Зважаючи на те, як сьогодні одягнені люди, на вулиці холодно, спекотно, дощ, сонце, але не дуже...

ОГОЛОШЕННЯ

Утрачений студентський квиток, виданий третьокурсникові інженерно-технічного факультету ПИЛИПУ Євгену Михайловичу, уважати НЕДІЙСНИМ.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues>. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці «Погляду» в соціальній мережі «Фейсбук»: <https://www.facebook.com/uzhnu.poglyad>.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» # 8 (225) визнано публікацію «Ранок буває добрим?!» Тетяни Лесюк, студентки 3 курсу відділення журналістики. Найрейтинговішою за кількістю переглядів у «Фейсбуку» є ця ж публікація. Вітаємо авторку!

Враження та спогади про край виноробства й магічних оберегів:

історики про етнографічні пошуки в селах Мукачівщини

Традиційна для літописців минулого Ужгородського національного університету етнографічна практика цього-річ тривала в мальовничих селах Мукачівського району. Для істориків це вже п'яті наукові пошуки. Учасники експедиції поділилися враженнями про теплі літні робочі будні.

Василь Коцан, доцент кафедри археології, етнології та культурології, директор КЗ «Закарпатський музей народної архітектури та побуту» ЗОР, керівник практики, зокрема, зазначив: «Уже п'ятий рік поспіль спільними зусиллями наукових співробітників ужгородського скансену та істориків УжНУ проводимо комплексну етнографічну експедицію. За три тижні тематичні підгрупи опитали близько 200 респондентів, зробили понад 3000 світлин, на яких фіксували традиційні житлові та господарські споруди, побудовані в 20 – 60-их рр. ХХ століття, народний текстиль (рушники, скатертини, серветки, доріжки («покровці»), настінні вишиті килимки), керамічний посуд, ткацький реманент тощо. Учасники експедиції записали цікаві розповіді про звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини, усі етапи народного весілля, особливості похоронних і поминальних обрядів, відзначення таких релігійних свят, як Різдво й Великдень. Близько ста речових пам'яток старожили подарували учасникам експедиції. Знайдені артефакти стали чудовим поповненням фондів ужгородського скансену та архіву лабораторії етнології, фольклористики та краєзнавства ім. М.П.Тиводара УжНУ. У цілому наукова мандрівка минула напружено цікаво, жваво та продуктивно».

Василь Король, етнограф, такої думки: «Мукачівщина вразила нас гостинністю та відносно доброю збереженістю народних традицій. Привітність інформаторів, шире бажання допомогти нам у фіксації колоритних локальних особливостей народної демонології, світоглядних вірувань повною мірою допомогло виконати поставлені завдання».

Своєю чергою, Анастасія Станинець, студентка, наголосила: «Для мене це прекрасний досвід. Я отримала чимало позитивних емоцій. Думаю, що така практика має продовжуватись у більших масштабах,

оскільки час швидко минає і вже скоро ми не зможемо знайти людей, які пам'ятатимуть давні народні звичаї, традиції наших дідів та прадідів».

Дмитро Магальяс, студент, додав своїх вражень: «До етнографічної практики я думав, що вона буде не такою насиченою, як археологічна. Відразу зазначу, що ті, хто пішов на індивідуальний формат стажування, утратив найкраще літо 2 курсу. У перший день ми всі, зібравшись, лише гадали, якими видадуться майбутні 3 тижні. В останні дні практики ми, починаючи розмову з оповідачами, «запитальники» уже не діставали з наших портфелів, адже кожен знав напам'ять. У цілому практика стала найкращим моментом мого університетського життя. Тут усі стали рідними одне для одного».

Тетяна Гогерчак, студентка, теж відверто зізналася: «Коли практика тільки почалася, то все думала, як це – підходити до незнайомих людей із запитаннями, що були складовими тематиками нашого стажування. До липня для мене таке завдання здавалося чимось надскладним. Наші керівники завжди все розтлумачували щодо роботи з інформаторами. Дозвілля було захопливим: удало змогли поєднати наукові пошуки та відпочинок, відвідуючи мальовничі села Мукачівщини».

Напрямами наукових пошуків учасників експедиції стали вже звичні теми. Студенти працювали в таких тематичних блоках: усна історія про ХХ століття, традиційна матеріальна й духовна культура (народний одяг, житло та архітектура, ремесла й промисли, календарна та родинна обрядовість), сімейний побут і шлюбні відносини, народна магія й демонологія, народна медицина. У процесі комплексних досліджень обстежено більш ніж два десятки сіл та зібрано унікальний усний і речовий матеріали.

Михайло РЕКРУТЯК,
аспірант.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1925. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 27.09.19. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: О.М.Брайлян.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
О.М.БРАЙЛЯН.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.